

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 247/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť Slovenského pozemkového fondu, Búdková 3555/36, Bratislava, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 7 Co 225/2015 a jeho uznesením č. k. 7 Co 225/2015-1657 z 19. augusta 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Slovenského pozemkového fondu o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2015 doručená sťažnosť Slovenského pozemkového fondu, Búdková 3555/36, Bratislava

(ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 7 Co 225/2015 a jeho uznesením č. k. 7 Co 225/2015-1657 z 19. augusta 2015.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval ako žalovaný v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 225/2014, ktorého predmetom bolo zaplatenie sumy 15 858 676,24 € z titulu náhrady škody. Tento nárok uplatnila spoločnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“).

Žalobca sa v označenom konaní návrhom z 8. apríla 2015 domáhal prerušenia konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Svoj návrh odôvodnil tým, že na návrh generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) z 9. marca 2015 prebieha na ústavnom súde konanie (PL. ÚS 30/2015) o súlade § 141a v spojení s § 372 OSP s čl. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.

Okresný súd uznesením č. k. 17 C 225/2014-1646 zo 7. mája 2015 návrhu žalobcu vyhovel a konanie prerušil do právoplatného skončenia konania vedeného podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy na ústavnom súde. V odôvodnení uznesenia okresný súd zrekapituloval skutkové fakty o návrhu generálneho prokurátora a uviedol, že „v konaní pred tunajším súdom bude súd opätovne rozhodovať o návrhu žalovaného zo dňa 4.1.2011 na uloženie povinnosti žalobcovi zložiť preddavok na trovy konania“. Uzavrel, že „na Ústavnom súde SR prebieha konanie o súlade právnych predpisov..., v ktorom sa rieši otázka, ktorá bude mať podstatný význam per rozhodnutie súdu v predmetnej prejednávanej veci...“.

Sťažovateľ podal odvolanie, ktorým navrhoval zmeniť prvostupňové uznesenie okresného súdu tak, že návrh žalobcu na prerušenie konania sa zamietne. Zdôraznil, že „§ 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p. upravuje fakultatívne prerušenie konania, kedy súd môže prerušiť konanie do právoplatného skončenia iného konania, v ktorom sa rieši otázka, ktorá má pre rozhodnutie súdu význam. Takouto otázkou však nemôže byť súlad právnych predpisov ako je tomu v prejednávanej veci. Dôvodom na prerušenie konania by mohlo byť len to, aby súd v danej veci postupoval podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. a konanie by prerušil do právoplatného skončenia konania na Ústavnom súde... o súlade právnych predpisov na základe vlastného návrhu. Súd konajúci v danej veci však sám takýto návrh nepodal a z tohto dôvodu konania neprerušil.“.

Krajský súd uznesením č. k. 7 Co 225/2015-1657 z 19. augusta 2015 uznesenie okresného súdu o prerušení konania potvrdil. Uviedol, že „odvolanie... nie je opodstatnené, aj keď s dôvodmi vedúcimi k inak správne rozhodnutiu o prerušení konania sa stotožniť nedá“. Podľa názoru krajského súdu mal § 109 ods. 2 písm. c) OSP na mysli „možnosť a nie povinnosť súdu prerušiť konanie do vyriešenia určitej otázky v inom konaní. Musí ale ísť o otázku predbežnú, teda takú, ktorú si môže vyriešiť i sám (§ 135 ods. 2 O. s. p.). Vyriešenie otázky súladu právnych predpisov s Ústavou... však nie je otázkou, ktorú môže súd vyriešiť sám. Platí totiž ustanovenie § 135 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého súd je viazaný rozhodnutím Ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná...“. Súčasne však podľa názoru krajského súdu „z ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ nevyplýva, aby predpokladom na prerušenie konania mal byť vlastný návrh konajúceho súdu o súlade právnych predpisov s Ústavou... Veta prvá ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. totiž ukladá povinnosť súdu prerušiť konanie tiež vtedy, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Takouto otázkou je i otázka súladu právnych predpisov s Ústavou... To znamená, že ak konajúci súd zistí, že na Ústavnom súde Slovenskej republiky sa vedie konanie o súlade určitého právneho predpisu s Ústavou Slovenskej republiky je jeho povinnosťou konanie prerušiť bez potreby zaslania vlastného návrhu Ústavnému súdu Slovenskej republiky na zaujatie stanoviska.“. S poukazom na

v tom čase prebiehajúce konanie pred ústavným súdom (PL. ÚS 30/2015) preto krajský súd konštatoval, že „do vyriešenia tejto otázky ústavným súdom, súd konať vo veci nemôže“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ zdôrazňuje ako východiskový svoj názor, podľa ktorého v okolnostiach predmetne kauzy „dôvodom na prerušenie konania by mohlo byť len to, ak by súd v danej veci postupoval podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O. s. p. (obligatórne prerušenie) a prerušil by konanie do právoplatného skončenia konania na Ústavnom súde SR o súlade právnych predpisov na základe vlastného návrhu. Všeobecný súd v danej veci však sám takýto návrh nepodal a z tohto dôvodu neprerušil konanie. Inými slovami povedané, ak nejaký procesný inštitút sleduje určitý cieľ, tak ho nie je možné obchádzať inými procesnými inštitútmi, ktoré primárne takýto cieľ nesledujú... samotné konanie na ústavnom súde SR ešte totiž neznamená, že by súdy neboli povinné aplikovať ustanovenie § 141a O. s. p. do doby rozhodnutia Ústavného súdu SR. Práve naopak, sú povinné rešpektovať toto ustanovenie, pričom tomu nasvedčuje i sám návrh GP, ktorého súčasťou nebol návrh na pozastavenie namietaných zákonných ustanovení, ktorých súlad má byť predmetom konania na Ústavnom súde SR.“. V nadväznosti na to sťažovateľ odkazuje na § 38 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a dôvodí, že „Ústavný súd SR... nepozastavil účinnosť namietaných zákonných ustanovení a tak vyjadril jednoznačný postoj, že dôvody na pozastavenie účinnosti nie sú dané a všeobecné súdy sú preto povinné aplikovať ustanovenie § 141a O. s. p. Za takejto procesnej situácie nemožno obchádzať rozhodnutie Ústavného súdu SR uznesením o prerušení konania § 109 ods. 2 písm. c/ O. s. p., ktoré primárne sleduje iný cieľ než akého sa dožadoval žalobca.“.

Postoj krajského súdu k aplikácii § 109 ods. 1 písm. b) OSP by podľa sťažovateľa „v okolnostiach prípadu znamenal to, že sa ním nahrádza (resp. obchádza) predbežné rozhodnutie Ústavného súdu SR o nepozastavení účinnosti namietaných právnych predpisov. Inými slovami povedané, aj napriek tomu, že Ústavný súd SR nepozastavil účinnosť namietaných predpisov, tak z materiálneho hľadiska by aplikáciou právneho názoru odvolacieho súdu došlo k takémuto pozastaveniu účinnosti. Navyše tento názor

odvolacieho súdu je prekvapivý, keďže takýto právny názor netvrdil ani súd prvého stupňa, ani žalobca v konaní pred súdom prvého stupňa (nevieme, či takýto názor uplatňoval v konaní pred odvolacím súdom, keďže žiadne vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľa nám nebolo doručené).“.

Pokiaľ ide o základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a o právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, podľa sťažovateľa sú porušované, „*lebo napadnutým uznesením sa právoplatne prerušilo konanie a súd vo veci nekoná“.*

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Slovenský pozemkový fond podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Prešove, spis. zn. 7Co/225/2015-1657 zo dňa 19.08.2015 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Zrušuje sa v celom rozsahu Uznesenie Krajského súdu v Prešove, spis. zn. 7Co/225/2015-1657 zo dňa 19.08.2015 a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi Slovenskému pozemkovému fondu do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Aj pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej

lehote, preto ani v obsahu týchto práv niet zásadnej odlišnosti (napr. I. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

1. Sťažnosť sťažovateľa smeruje proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo potvrdené prerušenie konania vykonané uznesením okresného súdu. Ani jedno z uvedených rozhodnutí všeobecných súdov nie je rozhodnutím meritórnym, čo podľa názoru ústavného súdu významným spôsobom ovplyvňuje intenzitu ich zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i do jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru orientujú prioritne svoju ústavnú silu na ochranu hmotného práva, ktoré je predmetom sporu medzi žalobcom a žalovaným, kvôli ktorému súdne konanie prebieha a ktorému bude prostredníctvom rozhodnutia vo veci samej poskytnutá súdna ochrana.

V čase, keď sťažovateľ ako žalovaný adresoval okresnému súdu svoj návrh podľa § 141a ods. 1 OSP, očakával, že tomuto návrhu bude vyhovené, čo nezanedbateľným spôsobom sťaží procesnú pozíciu žalobcu (§ 141a ods. 1 prvá veta v spojení s § 141a ods. 2 OSP), pretože nesplnenie povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím, ktorého sa sťažovateľ domáhal, by viedlo k obligatórnemu zastaveniu konania (§ 141a ods. 1 štvrtá veta OSP).

Prerušenie konania svojou podstatou neovplyvňuje to, aký meritórný výsledok prinesie záver konania. V posudzovanej veci však okresný súd prerušením konania oslabil procesnú pozíciu sťažovateľa, ktorá mu ako žalovanému po podaní návrhu na zloženie preddavku na trovy konania prinášala vzhľadom na koncept § 141a OSP nádej na skoré ukončenie konania bez meritórneho rozhodnutia.

Z popísaného hľadiska ústavný súd zdôrazňuje, že sila či faktická výhodnosť procesnej pozície sporovej strany v priebehu konania formálno-právne nemôže mať vplyv na spravodlivosť a objektivitu rozhodnutia súdu vo veci samej. Aj v posudzovanej veci je zjavné, že či už by okresný súd povinnosť zložiť preddavok na trovy konania žalobcovi uložil alebo by návrh sťažovateľa podľa § 141a ods. 1 OSP zamietol, nemalo by to vplyv na podobu meritórneho rozhodnutia v dotknutom spore. Skutkové a právne posúdenie

hmotnoprávneho nároku žalobcu uplatneného v žalobe nie je po právnej stránke nijako podmienené rozhodnutím súdu o povinnosti žalobcu zložiť preddavok na trovy konania. Preto podľa názoru ústavného súdu ani žalované prerušenie konania, ktorým bolo rozhodnutie o návrhu sťažovateľa oddialené, nemalo v prerokováanej veci potenciál ovplyvniť spravodlivosť a objektivitu rozsúdenia sporu.

Na strane druhej ústavný súd akceptuje, že kvalita poskytnutej súdnej ochrany sa neprejavuje len v jej formálno-právnom a inter partes záväznom výsledku. I proces k tomuto výsledku vedúci musí poskytovať záruky eliminácie ústavne škodlivých vplyvov na základné práva sporových strán. Formulovaná požiadavka sa napĺňa prostredníctvom zákonnej regulácie civilného sporového konania. Ňou zákonodarca určuje konajúcemu súdu pravidlá, ktoré v konaní musia byť rešpektované na to, aby súdne konanie a jeho výsledok boli spravodlivé a objektívne. Ak potom všeobecný súd koná v rozpore so zákonnou reguláciou civilného sporového konania, po stránke materiálnej neumožňuje jeho účastníkom domáhať sa ich základného práva na súdnu ochranu v medziach zákona, ktorý čl. 46 ods. 1 ústavy vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy). Z uvedených dôvodov nemožno a priori vylúčiť ústavne relevantný negatívny vplyv formálne nezákonného prerušenia civilného súdneho konania na kvalitu základného práva účastníka takeého konania na súdnu ochranu. Otázkou však zostáva, ktoré čiastkové právo tvoriace súčasť základného práva na súdnu ochranu uvedená nezákonnosť nedovolené atakuje. Ústavný súd už mnohokrát judikoval, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu ochranu (napr. III. ÚS 333/08, III. ÚS 563/2012, II. ÚS 55/2017 a ďalšie).

2. Sťažovateľ v sťažnostnom petite, ktorý je pre ústavný súd záväzný (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde), označil základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ako ten aspekt súdnej ochrany, ktorého sa podľa jeho názoru nezákonné prerušenie konania nedovolené dotklo. Ústavný súd sa stotožňuje s existenciou priamej funkčnej väzby medzi prerušením konania a základným právom účastníka konania zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Už vo veci sp. zn. I. ÚS 142/04 ústavný súd napríklad uviedol, že ak bolo konanie pred všeobecným súdom prerušené z obligatórnych dôvodov

vyplývajúcich z § 109 ods. 1 OSP, kým tieto dôvody trvajú, nemôže dochádzať ku zbytočným priet'ahom. Také konania nie sú spôsobilým predmetom zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Naproti tomu v prípade konaní prerušených z fakultatívnych dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 109 ods. 2 OSP musí ústavný súd skúmať, či nečinnosť všeobecného súdu je dôvodná, teda či nebolo jeho povinnosťou pokračovať v konaní (napr. aj III. ÚS 136/09). Rekapitulovaný právny názor však orientuje pozornosť na postup súdu ako zásah, ktorým má byť základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy atakované. Avšak aj rozhodnutie o prerušení konania na základné právo na bezpriet'ahové konanie vplýva, keďže sa jeho právoplatnosťou nastoľuje procesný stav vylučujúci porušovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy samotným postupom žalovaného súdu. No zároveň rozhodnutie o prerušení konania nepochybne odd'ahuje dosiahnutie stavu právnej istoty o riešení otázky tvoriacej predmet súdneho konania, čo je hlavný cieľ a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, III. ÚS 411/2015). Preto ak by rozhodnutie o prerušení civilného sporového konania nebolo z hľadiska súladu so základným právom garantovaným čl. 48 ods. 2 ústavy preskúmateľné, otvoril by sa všeobecným súdom priestor nezákonne konanie prerušovať, a tým brániť v poskytovaní účinnej ústavno-súdnej ochrany základnému právu účastníka konania na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov, čo je výsledok ústavne neprípustný.

Ústavný súd čiastkovo uzatvára, že zákonnosť rozhodnutia všeobecného súdu o prerušení konania v konečnom dôsledku nevykazuje len formálno-právnu povahu bez akéhokoľvek materiálneho dopadu na základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, ale reálne ovplyvňuje základné právo účastníka konania na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov. Preto argumentácii použitej sťažovateľom v odôvodnení jeho sťažnosti a založenej na nezákonnej aplikácii § 109 ods. 1 písm. b) OSP krajským súdom nechýba nevyhnutná ústavno-právna dimenzia.

Ústavný súd sa aj z vecného hľadiska stotožňuje s dôvodmi sťažovateľa. Zasadenie § 109 ods. 1 písm. b) OSP v aplikačných súvislostiach iných kompetenčných a procesných noriem (čl. 125 ods. 2 ústavy a § 38 zákona o ústavnom súde) vylučuje taký jeho výklad,

k akému sa krajský súd svojím potvrdzujúcim uznesením priklonil. Nie je potrebné siahodlho vysvetľovať, že samotné podanie návrhu všeobecného súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov a na to nadväzujúce prebiehajúce konanie na ústavnom súde nemôže mať za následok vznik povinnosti všetkých všeobecných súdov prerušiť všetky konania, v ktorých sa má napadnuté ustanovenie právneho predpisu aplikovať. Právny názor, ku ktorému dospel krajský súd, je totiž v rozpore s vnútornou koncepciou čl. 144 ústavy. Len vtedy, ak v konkrétnej veci konajúci nezávislý sudca, viazaný len ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy), dospeje k vnútornému presvedčeniu (čl. 144 ods. 2 ústavy – „ak sa súd domnieva“) o rozpore právneho predpisu s právnym predpisom vyššej právnej sily, vzniká mu jednotná povinnosť konanie prerušiť a podať návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Preto aj § 109 ods. 1 písm. b) OSP bolo potrebné interpretovať tak, že jeho prvá veta má vo vzťahu k zvyšnej časti aplikačnú pozíciu generality, teda uplatní sa vo všetkých prípadoch pod ňu spadajúcich s výnimkou situácie uvedenej v druhej vete, čo je práve posudzovaná vec sťažovateľa.

Sumarizované zistenia a závery ústavného súdu by takto svedčali v prospech prijatia sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie. Na výsledok predbežného prerokovania predloženej sťažnosti však podľa názoru ústavného súdu vplýva ešte jeden podstatný faktor. Je ním intenzita sťažovateľom označeného zásahu do jeho základných práv a slobôd.

Práve v rovine základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd stabilne judikuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 35/01, III. ÚS 103/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil

porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovet (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

V posudzovanej veci bolo sťažnosťou napadnuté potvrdzujúce uznesenie krajského súdu sťažovateľovi doručené 24. septembra 2015. V konaní vedenom podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd nálezom č. k. PL. ÚS 30/2015-55 z 11. mája 2016 rozhodol, že § 141a OSP nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy. Na základe uverejnenia predmetného nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (pod č. 194/2016 Z. z.) stratil § 141a OSP účinnosť 14. júna 2016. Týmto dňom pominula prekážka ďalšieho priebehu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 225/2014. Možno teda konštatovať, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia o prerušení konania došlo k oddialeniu nastolenia právnej istoty sťažovateľa o necelých deväť mesiacov. V zmysle judikatúry rekapitulovanej v predchádzajúcom odseku nemožno takéto spomalenie konania považovať za zasahujúce do základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov tak invazívne, že by došlo k založeniu právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri tomto hodnotení berie do úvahy fakt, že sťažnosťou je napadnuté potvrdzujúce uznesenie krajského súdu, nie postup okresného súdu vo veci samej. Preto ani nebolo potrebné skúmať kvalitu priebehu konania na okresnom súde (sp. zn. 17 C 225/2014) z pohľadu rešpektovania základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zhrňujúco tak ústavný súd konštatuje, že sťažnosťou napadnuté potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu je v rozpore so zákonom, dopad na základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci (tvoriacej predmet konania sp. zn. 17 C 225/2014) bez zbytočných prietáhov malo, avšak intenzita konštatovaného dopadu nedosahuje úroveň vyžadujúcu si zásah ústavného súdu. Sťažnosť je tak v časti namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v požiadavke na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote uznesením krajského súdu č. k. 7 Co 255/2015-1657 z 19. augusta 2015 zjavne neopodstatnená.

3. Pokiaľ ide o sťažnosťou namietaný postup krajského súdu predchádzajúci vydaniu napadnutého potvrdzujúceho uznesenia, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (rovnako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03).

Sťažovateľ doručil svoju sťažnosť ústavnému súdu 19. novembra 2015, teda v čase, keď krajský súd vo veci odvolania sťažovateľa proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu o prerušení konania už nekonal. Je teda nepochybné, že k namietanému porušovaniu sťažovateľom označených práv postupom krajského súdu už v tom čase nemohlo dochádzať. Aj v tejto časti je preto sťažnosť zjavne neopodstatnená.

4. Sťažovateľ vo vzťahu k navrhovanému vysloveniu porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie napadnutému uzneseniu krajského súdu vytkol nedostatočné odôvodnenie. Tvrdí, že „*odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nie je náležité odôvodnené...*“.

Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na riadny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (m. m. I. ÚS 243/07). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (m. m. III. ÚS 36/2010). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež

na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07 a III. ÚS 332/09).

Úlohou krajského súdu bolo zareagovať v odôvodnení svojho potvrdzujúceho uznesenia na odvolacie námietky sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu tejto požiadavke krajský súd učinil zadosť, keď zrozumiteľne vysvetlil svoje úvahy, ktoré ho viedli k potvrdzujúcemu výroku. Krajský súd dal v odôvodnení napadnutého uznesenia zreteľné odpovede na aplikáciu oboch dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, jeho závery nemožno vyhodnotiť ako nedostatočne odôvodnené napriek tomu, že ústavný súd konštatoval ich vadnosť z pohľadu zákonnosti i účelu. Na všetky podstatné aspekty súdnej ochrany poskytovanej krajským súdom v čiastkovom procesnom predmete (prerušenie konania) konania ako celku sú v odôvodnení jeho uznesenia predložené reakcie akceptovateľné v rovine požiadaviek plynúcich zo základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie na kvalitu odôvodnení rozhodnutí všeobecných súdov.

Aj v tejto časti je tak sťažnosť zjavne neopodstatnená.

5. Napokon ústavný súd neopomenul ani zreteľný náznak poslednej výhrady prednesenej sťažovateľom voči postupu krajského súdu pri rozhodovaní o jeho odvolaní. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že kým okresný súd prerušil konanie na základe § 109 ods. 2 písm. c) OSP, krajský súd správnosť prerušujúceho výroku založil na potrebe aplikácie § 109 ods. 1 písm. b) OSP. Sťažovateľ k tomu kritizuje, že *„tento názor odvolacieho súdu je prekvapivý, keďže takýto právny názor netvrdil ani súd prvého stupňa, ani žalobca v konaní pred súdom prvého stupňa (nevieme, či takýto názor uplatňoval v konaní pred odvolacím súdom, keďže žiadne vyjadrenie žalobcu k odvolaniu sťažovateľa nám nebolo doručené)“*.

Pri predbežnom prerokovaní tejto námietky sa ústavný súd nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa použitým na inom mieste jeho sťažnosti, podľa ktorého „*dovolanie v danej veci nie je prípustné s poukazom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR*“. Sťažovateľ neuvádza žiaden príklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Ústavný súd naopak odkazuje, že napríklad podľa uznesenia najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 v konaní sp. zn. 3 Cdo 102/2008 «*konanie odvolacieho súdu, z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, neprebehlo podľa zásad spravodlivého konania, nakoľko tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, v skutočnosti žalobcom... odňal právo namietať správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde; takýmto postupom žalobcom... odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.*». Judikovaný postoj potvrdil najvyšší súd aj v neskoršej rozhodovacej praxi (napr. uznesenie sp. zn. 3 Cdo 76/2014 z 11. júna 2015).

Ak teda sťažovateľ bol toho názoru, že mu krajský súd nedovolené zamedzil vyjadriť sa k odlišnému právnemu hodnoteniu návrhu žalobcu na prerušenie konania, dovolanie podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP mal podať, a tým docieľiť ochranu svojho základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie. V prípade odňatia možnosti konať pred súdom bolo totiž dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, teda aj proti potvrdzujúcemu uzneseniu o prerušení konania.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ dovolanie ako opravný prostriedok z hľadiska prednesenej sťažostnej námietky prípustný nepodal, preto je v tejto časti jeho sťažnosť neprípustná.

6. V závere odôvodnenia svojho odmietavého uznesenia ústavný súd zhrňujúco rekapituluje, že napadnuté potvrdzujúce uznesenie krajského súdu je nezákonné.

V rovine základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie konštatovaná nezákonnosť nemá potenciál narušiť spravodlivosť a objektivitu rozhodnutia vo veci samej, pretože vyhovenie sťažovateľovmu návrhu podľa § 141a ods. 1 OSP nemohlo ovplyvniť podobu meritórneho rozhodnutia o žalobe žalobcu. Napadnuté uznesenie krajského súdu bolo primerane odôvodnené, čo dokazuje už len samotná skutočnosť, že sťažovateľ argumentoval proti právnym záverom krajského súdu o aplikovateľnosti § 109 ods. 1 písm. b) OSP. Ak by uznesenie krajského súdu nebolo dostatočne odôvodnené, sťažovateľ by predsa nemal proti čomu argumentovať.

V rovine základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote sa nezákonné uznesenie krajského súdu týchto práv sťažovateľa dotýka, avšak vzhľadom na spôsobené predĺženie konania o približne deväť mesiacov nejde o natoľko intenzívny zásah, že by to odôvodňovalo prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Pokiaľ ide o postup krajského súdu predchádzajúci vydaniu jeho napadnutého uznesenia z hľadiska základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, krajský súd už v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu o odvolaní sťažovateľa nekonal, preto už tieto jeho práva porušované byť nemohli. V rovine základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie mohol sťažovateľ na podklade tvrdenej vady zmätočnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP postup krajského súdu ako súdu odvolacieho atakovať dovolaním, Keďže tak neurobil, sťažnosť je v tejto časti neprípustná.

Ústavný súd rovnako považoval za potrebné pripomenúť, že v čase rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa v rámci jej predbežného prerokovania už § 141a OSP netvorí súčasť právneho poriadku, v dôsledku čoho by ani prípadné budúce vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa, zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie nemohlo viesť k vyhovaniu návrhu sťažovateľa na uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania.

7. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. apríla 2017